

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2016 m. gegužės 19 d.
(OR. en)

9146/16

AUDIO 64
CULT 44
DIGIT 53

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Tarybai

Ankstesnio
dokumento Nr.: 8668/16 AUDIO 53 CULT 35 DIGIT 45

Dalykas: Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos peržiūra ir Europos audiovizualinio turinio propagavimas
– *Politiniai debatai*
(Vieši debatai pagal Tarybos darbo tvarkos taisyklių 8 straipsnio 2 dalį [pirmininkaujančios valstybės narės siūlymu])

Po 2016 m. gegužės 18 d. įvykusių konsultacijų su Nuolatinių atstovų komitetu (COREPER I) pirmininkaujanti valstybė narė parengė pridedamą diskusijoms skirtą dokumentą, kuris teikiamas, kad juo būtų remiamasi politiniuose debatuose 2016 m. gegužės 30–31 d. Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto tarybos posėdyje.

Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos peržiūra ir Europos audiovizualinio turinio propagavimas

Pirmininkaujančios valstybės narės parengtas diskusijoms skirtas dokumentas

ĮVADAS IR KLAUSIMAI

Komisija ketina 2016 m. gegužės 25 d. paskelbti pasiūlymą dėl Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos peržiūros. Jeigu šio tvarkaraščio bus laikomasi, Komisija šį pasiūlymą pristatys gegužės 31 d. Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto tarybos (kultūros ir audiovizualiniai klausimai) posėdyje; tada ministrai pasikeis nuomonėmis.

Norėdama papildomai prisidėti prie šio pasikeitimo nuomonėmis, pirmininkaujanti valstybė narė parengė šį diskusijoms skirtą dokumentą, kuriame daugiausia dėmesio skiriama vienam konkrečiam Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos tikslui – propaguoti Europos audiovizualinį turinį. Diskusijoms skirtame dokumente taip pat užsimenama apie kitas susijusias nacionalines ir ES politikos priemones, kadangi tarp jų yra akivaizdžių sąsajų ir galima sinergija.

Atsižvelgiant į toliau išdėstytus klausimus, ministrų maloniai prašoma atsakyti į šį klausimą:

Kaip vykdant viešąją politiką galima geriausiai paremti Europos audiovizualinio turinio tarpvalstybinį platinimą nacionaliniu ir Europos lygmenimis?

Kad savo nuomonę galėtų pareikšti visi ministrai, kalbai skirtas laikas bus daugiausia trys minutės. Jeigu Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva iš tiesų bus paskelbta iki gegužės mėn. Tarybos posėdžio, ministrai, žinoma, galės skirti pakankamai laiko Komisijos pasiūlymui ir pristatymui.

BENDROJI INFORMACIJA

1. Kintanti žiniasklaidos aplinka

Kartu su vidaus rinkos ir konkurencingumo stiprinimu, Europos kultūrų ir kalbų įvairovės skatinimas jau seniai yra vienas iš pagrindinių ES audiovizualinės politikos tikslų, nesvarbu, ar tai būtų filmas, draminis serialas, dokumentinis filmas ar animacija¹. Dėl visuotinės žiniasklaidos konvergencijos atsirado naujas jos aspektas.

Skaitmeninė revoliucija ir pasaulinio masto subjektų iškilimas daro poveikį daugeliui žiniasklaidos kūrinų gamybos, platinimo ir vartojimo aspektų. Naujų platinimo priemonių paplitimas gali padaryti teigiamą poveikį tiek auditorijos pasiekimui, tiek žiniasklaidos sektoriaus pajamoms. Tačiau vienas iš pavojų – veikla Europos žiniasklaidos rinkoje taps sudėtingesnė mažesniems ir naujiems subjektams. Be to, dėl plačių (naujų) pasirinkimo galimybių Europos turinys tampa mažiau pastebimas.

Ypatingas uždavinys – skatinti tarpvalstybiniu mastu platinti Europos audiovizualinį turinį. Toliau pateikiami kai kurie tai parodantys duomenys:

- Televizijoje Europos kūriniai yra gana sėkmingi (64 % transliacijų laiko), tačiau 2009–2010 m. laikotarpiu tik 8 % šios dalies sudarė nenacionaliniai Europos kūriniai².

¹ Plg. Direktyvos 2010/13/ES (Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos) 65–67 konstatuojamąsias dalis ir 1 straipsnio 1 dalį bei 16 straipsnio 1 dalį (OL L 95, 2010 4 15, p. 1). Reglamentas (ES) Nr. 1295/2013, kuriuo sukuriamą programa „Kūrybiška Europa“ (2014–2020 m.) (OL L 347, 2013 12 20, p. 221), visų pirma jo 4 straipsnio b punktas ir 9 straipsnis (paprogramė MEDIA).

² Pirmoji Direktyvos 2010/13/ES 13, 16, 17 straipsnių taikymo 2009–2010 m. ataskaita. Europos kūrinų populiarinimas Europos Sąjungoje teikiant reguliariąsias ir užsakomąsias audiovizualinės žiniasklaidos paslaugas (dok. 14233/12). Antrosios ataskaitos, kurią pateiks Komisija, duomenimis 2012 m. Europos kūrinų dalis vėl buvo 64 %. Antrojoje ataskaitoje nepateikta atnaujintų duomenų apie nacionalinius Europos televizijos kūrinius, palyginti su nenacionaliniais Europos televizijos kūrinių.

- Pastaraisiais 5 metais padidėjo pagamintų Europos kino filmų skaičius – nuo 4 474 išleistų filmų 2010 m. iki 6 188 išleistų filmų 2014 m.³ Vis dėlto JAV filmai pritraukia didžiausią auditoriją (63 % parduotų bilietų 2014 m.). Nacionaliniai filmai dažnai užima antrąją vietą šalies rinkoje (24 %), tačiau dažnai sudėtinga rasti jiems auditoriją užsienyje (9 %)⁴.
- Užsakomųjų vaizdo programų paslaugų atveju vidutiniškai 27 % kataloguose pateiktų filmų yra europiniai, iš jų – 19 % nenacionalinių ir 8 % nacionalinių Europos filmų⁵.

2. Politinės dilemos

Tiek empiriniai įrodymai, tiek žiniasklaidos rinkos raida rodo, kad būtina iš naujo apvarstyti, kaip vykdant viešąją politiką būtų galima geriausiai skatinti gaminti ir platinti Europos audiovizualinį turinį. ES lygmeniu Europos Komisija 2015 m. gegužės mėn. paskelbė Europos bendrosios skaitmeninės rinkos strategiją⁶, kurioje paskelbta, kad ji peržiūrės Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvą, įskaitant Europos kūrinių populiarinimo priemones. Tarpvalstybinio platinimo skatinimas taip pat yra vienas iš Komisijos autorių teisių srities iniciatyvų⁷ ir papildomųjų priemonių, finansuojamų programos „Kūrybiška Europa“ lėšomis, prioritetų. Be to, 2014 m. Komisija inicijavo kino forumą, kad būtų ieškoma nacionalinės ir ES politikos sinergijos.

³ Europos audiovizualinė observatorija / LUMIERE, bendrovė „Rentrak“. Nors esama nuolatinio mažėjimo, 2014 m. duomenis reikia aiškinti atsargiai, kadangi neįmanoma patikimai nustatyti, koku mastu didelį padidėjimą 2014 m. nulėmė aprėpties padidėjimas ir koku mastu tai atspindi faktinį išleistų filmų skaičių. 2013 m. išleisti 4 196 Europos filmai.

⁴ Europos audiovizualinė observatorija / LUMIERE. Į kitų šalių filmus parduotų bilietų dalis yra 3,7 %. Europos filmais laikomi filmai, daugiausia finansuoti Europos šalyje, įskaitant vadinamuosius pritrauktų investicijų filmus, t. y. filmus, kurie gaminami Europoje pritraukiant investicijų iš JAV kino studijų.

⁵ Europos audiovizualinė observatorija „The origin of films in VOD catalogues in the EU“ (2016 m. balandžio mėn.). Ataskaita yra susijusi su filmų (ne draminių serialų), kurie 2015 m. spalio mėn. buvo pateikti 91 atrinkame Europos Sąjungos užsakomųjų vaizdo programų paslaugų kataloge, kilme.

⁶ COM(2015) 192 final – dok. 8672/15.

⁷ Pasiūlymas dėl reglamento dėl internetinių turinio paslaugų tarpvalstybinio perkeliavimo užtikrinimo vidaus rinkoje (COM (2015) 627 final – dok. 15302/15) ir 2015 m. gruodžio 9 d. Komisijos komunikatas „Šiuolaikiškos ir labiau visai Europai pritaikytos autorių teisių sistemos kūrimas“ (COM(2015) 626 final – dok. 15264/15).

Nacionaliniu lygmeniu valstybės narės taip pat vertina ir pritaiko įvairias audiovizualinių kūrinių gamybos ir platinimo politikos priemones, pavyzdžiui, finansines paskatas (dotacijas, lengvatinės paskolas, mokesčių lengvatas), mokesčius ir kvotas.

Politikos formuotojai susiduria su nemažai dilemų, tarp jų:

a) Turinio kūrimas, palyginti su auditorijos pasiekimu

Kuriama vis daugiau turinio – tai įdomu kūrybiniu požiūriu, tačiau taip pat didėja Europoje gaminamų filmų skaičiaus ir platinamų bei žiūrimų filmų skaičiaus neatitiktis, ypač tarpvalstybiniu mastu. Todėl panašu, kad vykdant viešąją politiką mažiau sėkmingai remiami rinkodara ir platinimas. Atrodo, kad mažesnių šalių ir kalbų atveju ypač sudėtinga palaikyti nacionalinę filmų gamybą ir kartu padidinti jų patrauklumą tarptautiniu mastu.

b) Bendra filmų gamyba

Bendrai pagaminti filmai gali būti geriau platinami tarp valstybių, nes jie kuriami platesnei – Europos rinkai ir auditorijai. Šalims bendrai gaminant filmus galima gauti daug naudos, tačiau vis sudėtingiau gauti Europos ir tarptautinių bendrai gaminamų filmų finansavimą.

Įvairių šalių investuotojai ir gamintojai privalo laikytis skirtingų taisyklių ir kriterijų, todėl tarptautinis bendradarbiavimas tampa vis sudėtingesnis.

c) Nacionalinės finansinės paskatos

Viešoji parama turi atitikti ES teisę, ypač valstybės pagalbos taisykles. Viešoji parama kinta, tačiau dauguma programų vis dar yra susietos su konkrečiomis šalims, platformomis (kinu, televizija, užsakomosiomis vaizdo programų paslaugomis, virtualiąja realybe ir žaidimais) ar žanrais.

Naujų rūšių audiovizualinio turinio, kurio neįmanoma priskirti konkrečiam žanrui, atveju yra sunkiau gauti finansavimą, kadangi sistema dar nėra pritaikyta prie susiliejančio žiniasklaidos pasaulio. Tuo pačiu metu būtent tokios rūšies turinys, kuriam tinkamai naudojamos skirtingos platformos, gali pasiekti skirtingas auditorijos grupes.

Kadangi finansavimas teikiant dotacijas patiria spaudimą, atrodo, kad alternatyvus būdas pritraukti į nacionalines teritorijas audiovizualinius kūrinius yra mokesčių lengvatų teikimas. Tuo pačiu metu dėl šios priežasties ES valstybės narės gali pradėti konkuruoti viena su kita, o tai nebūtinai padidins Europos audiovizualinio turinio platinimą ir norą juo naudotis.

d) Kvotos

Dauguma valstybių narių televizijos transliuotojų nesunkiai atitinka reikalavimą dėl minimalios Europos kūrinių procentinės dalies (50 procentų), kuris nustatytas Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva (16 straipsniu). Tai daugiausia nacionalinis turinys, kuris yra natūraliai patrauklus vietos auditorijai.

Užsakomųjų vaizdo programų paslaugų atveju padėtis yra netgi dar sudėtingesnė. Tai, kad tam tikrame kataloge yra tam tikras Europos kūrinių kiekis, nereiškia, kad žiūrovai juos tikrai ras ir pažiūrės.

Pagal galiojančią Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvą (13 straipsnį) suteikiama galimybė išbandyti įvairius užsakomųjų vaizdo programų paslaugų teikimo metodus ir įvertinti jų veiksmingumą palyginti naujoje rinkoje. Tačiau dėl šios priežasties valstybės narės įgyvendina šią direktyvą skirtingais būdais, o tai gali padaryti neigiamą poveikį ir vienodų sąlygų atžvilgiu.